

ระบบรัฐสภา ราชอาณาจักรกัมพูชา

สำนักภาษาต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปรับข้อมูล ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

	หน้า
สภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา	๑
- ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาแห่งชาติ	๑
- สภาแห่งชาติในปัจจุบัน	๓
องค์ประกอบและที่มาของสมาชิกสภาแห่งชาติ	๔
- ระบบการเลือกตั้ง	๔
- ข้อกำหนดในการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติ	๔
- ข้อห้ามในการดำรงตำแหน่ง	๔
- วาระการปฏิบัติหน้าที่	๕
ประธานสภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา	๕
- วิธีการแต่งตั้ง	๕
- คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	๕
- การปฏิบัติหน้าที่ประธานสภาแห่งชาติ	๖
- อำนาจหน้าที่	๖
เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน	๗
อำนาจหน้าที่ของสภาแห่งชาติ	๗
กระบวนการนิติบัญญัติของสภาแห่งชาติ	๗
การประชุมสภาแห่งชาติ	๑๒
คณะกรรมการถาวรและคณะกรรมการ	๑๒
เลขาธิการสภาแห่งชาติ	๑๓
วุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา	๑๔
องค์ประกอบและที่มาของสมาชิกวุฒิสภา	๑๔
ประธานและรองประธานวุฒิสภา	๑๕
เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน	๑๖
อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา	๑๖
การประชุมวุฒิสภา	๑๖
กระบวนการนิติบัญญัติของวุฒิสภา	๑๗
คณะกรรมการสามัญ	๑๙
เลขาธิการวุฒิสภา	๑๙
ข้อมูลอ้างอิง	๒๐

ระบบรัฐสภา ราชอาณาจักรกัมพูชา

สภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

ประเทศกัมพูชาเป็นราชอาณาจักรอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญตามระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีนิยมและพหุนิยม มีอธิปไตย รักสันติ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นกลางและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และระบบรัฐสภาเป็นระบบสภาคู่ (Bicameral System) ประกอบด้วยสภาแห่งชาติ (National Assembly) และวุฒิสภา (Senate) โดยเป็นรัฐเอกราช กัมพูชาตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ ๑๘๑,๐๓๕ ตารางกิโลเมตร เมืองหลวงคือกรุงพนมเปญ เขตการปกครองของกัมพูชาแบ่งออกเป็น จังหวัดและกรุงรวมจำนวน ๒๔ แห่ง อำเภอและตำบลรวม ๑๘๕ แห่ง เขตและแขวงรวม ๑,๖๒๑ แห่ง และหมู่บ้านจำนวน ๑๓,๗๗๙ แห่ง มีประชากรประมาณ ๑๔ ล้านคน ภาษาและตัวอักษรทางการคือภาษาและตัวอักษรเขมร โดยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ

ประมุข พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดมสีหมุนี (Sa Majesté Preah Bat Samdech Preah Borom Neat NORODOM SIHAMONI)

ประธานวุฒิสภา สมเด็จพระวิบูลย์เสนาภักดี สาย ชุม Samdech Vibol Sena Pheakdei Say Chhum^๑

ประธานสภาแห่งชาติ สมเด็จพระอัครมหาพญาจักรีเฮง สัมริน (Samdech Agga Moha Ponhea Chakrei HENG SAMRIN)

นายกรัฐมนตรี สมเด็จพระอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน (Samdech Akka Moha Sena Padei Techo Hun Sen)

อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ซึ่งอำนาจดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๓ ด้านคือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ

ในส่วนที่เกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ รัฐสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาประกอบด้วย ๒ สภา คือ วุฒิสภา (Le Sénat) และสภาแห่งชาติ (L'Assemblée nationale)

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาแห่งชาติ

ประวัติความเป็นมาของสภาแห่งชาติ (Histoire de l'Assemblée nationale)

ช่วงระหว่าง ค.ศ. ๑๘๖๓ - ๑๙๕๓ กัมพูชาอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส และในระหว่างรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระสีสุวตน์ (Roi Sisowath) ได้มีพระราชกำหนดลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๓ เกี่ยวกับการจัดตั้งสภาที่ปรึกษา (L'Assemblée consultative) ประกอบด้วยผู้แทนจังหวัดและกรุง ๑๐ แห่ง รวมจำนวน ๓๙ คน ซึ่งนับได้ว่าเป็นต้นกำเนิดของสภาแห่งชาติ

๑๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๔๐ สภาที่ปรึกษาได้เปลี่ยนเป็นสภาผู้แทนราษฎรกัมพูชา

(L'Assemblée de Représentants du peuple cambodgien)

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระสีสุวตน์ มุนีวงศ์ (Roi Sisowath Monivong)

^๑ เข้ารับตำแหน่งประธานวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕)

- ๒๙ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ จัดตั้งสภาที่ปรึกษา (La Chambre consultative)
ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจังหวัดและกรุง จำนวน ๓๓ คน
- พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๕ ตั้งคณะกรรมการฝึกรั้งเศส-กัมพูชา เพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรก
- ค.ศ. ๑๙๔๖ ตราพระราชกำหนดจำนวน ๔ ฉบับ เกี่ยวกับเสรีภาพของสื่อมวลชนเสรีภาพในการจัดตั้งสมาคม เสรีภาพในการจัดตั้งพรรคการเมืองและการประกาศบังคับใช้กฎหมายเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสภาแห่งชาติชั่วคราว (หรือสภาร่างรัฐธรรมนูญ) การเลือกตั้งทางตรงครั้งแรกภายในประเทศกัมพูชา โดยเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๖๗ คน เพื่อทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ซึ่งได้ประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๗
- ๑ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๖

ประวัติการจัดตั้งสภาแห่งชาติของกัมพูชาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีรายละเอียดปรากฏตามตารางต่อไปนี้

วาระการปฏิบัติหน้าที่นิติบัญญัติ	จำนวนพรรคการเมือง	จำนวนที่นั่ง	วันเลือกตั้ง
๑. สภาร่างรัฐธรรมนูญ (๑๙๔๖ - ๑๙๔๗)	หลายพรรค	๖๗	๑ ก.ย. ๑๙๔๖
๒. สภาแห่งชาติ (๑๙๔๗ - ๑๙๕๑)	หลายพรรค	๗๕	๒๑ ธ.ค. ๑๙๔๗
๓. สภาแห่งชาติ (๑๙๕๑ - ๑๙๕๓)	หลายพรรค	๗๘	๙ ก.ย. ๑๙๕๑
๔. สภาแห่งชาติ (๑๙๕๕ - ๑๙๕๘)	พรรคเดียว	๙๑	๑๑ ก.ย. ๑๙๕๕
๕. สภาแห่งชาติ (๑๙๕๘ - ๑๙๖๒)	พรรคเดียว	๖๑	๒๓ ก.ย. ๑๙๕๘
๖. สภาแห่งชาติ (๑๙๖๒ - ๑๙๖๖)	พรรคเดียว	๗๗	๑๐ มี.ย. ๑๙๖๒
๗. สภาแห่งชาติ (๑๙๖๖ - ๑๙๗๒)	พรรคเดียว	๘๒	๑๑ ก.ย. ๑๙๖๖
๘. สภาแห่งชาติแห่งสาธารณรัฐเขมร (๑๙๗๒ - ๑๙๗๕)	พรรคเดียว	๑๒๖	๓ ก.ย. ๑๙๗๒
๙. สภาผู้แทนกัมพูชาประชาธิปไตย	พรรคเดียว	๒๕๐	๒๐ มี.ค. ๑๙๗๖
๑๐. สภาแห่งชาติแห่งสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา - รัฐกัมพูชา (๑๙๘๑ - ๑๙๙๓)	พรรคเดียว	๑๑๗	๑ พ.ค. ๑๙๘๑
๑๑. สภาร่างรัฐธรรมนูญ (๑๙๙๓)	หลายพรรค	๑๒๐	๒๓ - ๒๘ พ.ค. ๑๙๙๓
๑๒. สภาแห่งชาติ ชุดที่ ๑ (๑๙๙๓ - ๑๙๙๘)	หลายพรรค	๑๒๐	๒๓ - ๒๘ พ.ค. ๑๙๙๓
๑๓. สภาแห่งชาติ ชุดที่ ๒ (๑๙๙๘ - ๒๐๐๓)	หลายพรรค	๑๒๒	๒๖ ก.ค. ๑๙๙๘
๑๔. สภาแห่งชาติ ชุดที่ ๓ (๒๐๐๓ - ๒๐๐๘)	หลายพรรค	๑๒๓	๒๗ ก.ค. ๒๐๐๓

วาระการปฏิบัติหน้าที่นิติบัญญัติ	จำนวนพรรคการเมือง	จำนวนที่นั่ง	วันเลือกตั้ง
๑๕. สภาแห่งชาติ ชุดที่ ๔ (๒๐๐๘ - ๒๐๑๓)	หลายพรรค	๑๒๓	๒๗ ก.ค. ๒๐๐๘
๑๖. สภาแห่งชาติ ชุดที่ ๕ (๒๐๑๓-๒๐๑๘)	หลายพรรค	๑๒๓	๒๘ ก.ค. ๒๐๑๓
๑๗. สภาแห่งชาติชุดที่ ๖ (๒๐๑๘-๒๐๒๓)	หลายพรรค	๑๒๕	๒๙ ก.ค. ๒๐๑๘

สภาแห่งชาติในปัจจุบัน (L'actuelle Assemblée nationale)

สภาแห่งชาติชุดปัจจุบันนับเป็นสภาแห่งชาติ ชุดที่ ๖ ซึ่งได้รับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยตรงเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๐๑๘ แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น ๒๑ เขตเลือกตั้งที่สามารถมีสมาชิกได้หลายคนโดยสัมพันธ์กับจังหวัด ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งคิดเป็นจำนวนประมาณร้อยละ ๘๓ หรือประมาณ ๖,๙๕๖,๙๐๐ คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งประมาณ ๘,๓๘๐,๒๑๗ คน ผลการเลือกตั้ง เป็นดังนี้

พรรคประชาชนกัมพูชา (Parti Populaire Cambodgien) ได้ ๑๒๕ ที่นั่ง

สมาชิกสภาแห่งชาติมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๕ คน เป็นชาย ๙๙ คน เป็นสตรี ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๘๐ ของสมาชิกสภาแห่งชาติทั้งหมด ในกรณีสิทธิความเท่าเทียมกันทางเพศ^๒ ได้มีการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกสภาแห่งชาติสตรีขึ้นในรัฐสภา สมัยประชุมของสภาแห่งชาติ ชุดที่ ๕ เริ่มต้นขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๐๑๓ ภายใต้การดำรงตำแหน่งประธานของสมเด็จพระเจี๊ยะ ซิม (Samdech CHEA Sim)^๓ ซึ่งเป็นผู้แทนระดับสูงของพระมหากษัตริย์ และหลังจากนั้น สมาชิกสภาแห่งชาติจะได้กล่าวคำสัตย์ปฏิญาณ ณ พระราชวัง เพื่อเข้าปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการ (กำหนดการเลือกตั้งครั้งต่อไป วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๒๓)

^๒ มาตรา ๓๔ แก้ไขใหม่, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ค.ศ. ๑๙๙๙

^๓ ถึงแก่อสัญกรรมเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘)

องค์ประกอบและที่มาของสมาชิกสภาแห่งชาติ

สมาชิกสภาแห่งชาติมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระบบการเลือกตั้ง (Système électoral)

วิธีการเลือกตั้ง (Mode de désignation)

- เลือกตั้งทางตรงสำหรับสมาชิกจำนวน ๑๒๕ คน

เขตการเลือกตั้ง (Circonscription)

- แบ่งออกเป็น ๒๑ เขตการเลือกตั้งที่สามารถมีสมาชิกได้หลายคนโดยสัมพันธ์กับจังหวัด

วิธีการลงคะแนนเสียง (Mode de scrutin)

- การเลือกตั้งทั่วไป (Suffrage universel)

คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Conditions pour être électeur)

- มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์
- มีสัญชาติกัมพูชา

คุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (Conditions pour être élu)

- เป็นผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง
- อายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์
- มีสัญชาติกัมพูชา

การเลือกตั้งซ่อม (Remplacements)

- ในกรณีเสียชีวิต
- สิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภาแห่งชาติ
- ลาออกโดยยื่นหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร
- ถูกตัดสิทธิลงโทษโดยศาลในความผิดอุกฤษโทษหรือความผิดมั่วชฉิมโทษ
- ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ข้อกำหนดในการเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติ

- ได้รับการแต่งตั้งจากพรรคการเมืองในจังหวัดที่ซึ่งผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้ลงทะเบียนชื่อเป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ข้อห้ามในการดำรงตำแหน่ง (Incompatibilités)

- ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในหน่วยงานของรัฐ
- ห้ามมิให้เป็นสมาชิกขององค์กรพิเศษอื่นใดที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (ยกเว้นการปฏิบัติ

ภารกิจในคณะรัฐบาล)

- สมาชิกสภาแห่งชาติจะดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง

ในขณะเดียวกันไม่ได้

- สมาชิกสภาแห่งชาติจะปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรทางภาคเอกชนในขณะที่ดำรงตำแหน่งไม่ได้

- สมาชิกสภาแห่งชาติจะดำรงตำแหน่งอื่นใดในทางการเมืองไม่ได้ (ยกเว้นสมาชิกสภา

แห่งชาติที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกในคณะรัฐบาล)

วาระการปฏิบัติหน้าที่ (Durée du mandat)

สมาชิกสภาแห่งชาติมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี วาระการดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อสมาชิกสภาแห่งชาติชุดใหม่ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ อนึ่ง ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภา ซึ่งวันประชุมครั้งแรกจะถือเป็นวันเริ่มสมัยประชุม

การลงโทษ (Sanctions)

- การว่ากล่าวตักเตือน
- การว่ากล่าวตักเตือนโดยลงบันทึกไว้เป็นรายงาน
- การลงโทษโดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร
- การลงโทษให้ออกจากที่ประชุมเป็นการชั่วคราว

อนึ่ง ไม่มีการประกาศใช้ประมวลจริยธรรมของสมาชิกรัฐสภา อย่างไรก็ตาม ระเบียบข้อบังคับทางวินัยได้มีการกำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุมของแต่ละสภา (สภาแห่งชาติและวุฒิสภา) โดยประกอบด้วย การว่ากล่าวตักเตือน การว่ากล่าวตักเตือนโดยบันทึกไว้เป็นรายงาน และการสั่งให้ออกจากที่ประชุมเป็นการชั่วคราว

ประธานสภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

ประธานสภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา มีที่มาจากการเลือกตั้งของบรรดาสมาชิกสภาแห่งชาติและมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี

โดยประธานสภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา คนปัจจุบันคือ สมเด็จจ้อกรมหาพญาจักรี เฮง สัมริน (Samdech Agga Moha Ponhea Chakrei HENG SAMRIN) (ได้รับการเลือกตั้งกลับมาเมื่อ ๕ กันยายน ๒๐๑๘) จากพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP)

สมเด็จจ้อกรมหาพญาจักรี เฮง สัมริน

ประธานสภาแห่งชาติ

อนึ่ง ในกรณีที่ประธานสภาแห่งชาติไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อันเนื่องมาจากการลาออก การเสียชีวิต การยุบสภาแห่งชาติ หรือการเจ็บป่วย รองประธานสภาแห่งชาติจะปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาแห่งชาติ

วิธีการแต่งตั้ง (Mode de désignation)

การเลือกตั้งของบรรดาสมาชิกสภาแห่งชาติ โดยการเลือกตั้งประธานสภาแห่งชาติจะจัดขึ้นในช่วงต้นของสมัยประชุมแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป ทั้งนี้ ภายหลังจากเริ่มต้นสมาชิกภาพและก่อนการปฏิญาณตน

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (Eligibilité)

สมาชิกสภาแห่งชาติทุกคนเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

วิธีการลงคะแนนเสียง (Mode de scrutin)

- การลงคะแนนลับ
- การลงมติต้องได้รับคะแนนเสียงข้างมาก ๒/๓ ของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ

การดำเนินการ (Déroulement)

สมาชิกผู้มีอายุสูงสุดของสภาจะปฏิบัติหน้าที่ประธานชั่วคราวระหว่างการลงคะแนนเสียง

การปฏิบัติหน้าที่ประธานสภาแห่งชาติ

สถานภาพ (Statut)

- เป็นผู้แทนสภาแห่งชาติในกิจการของหน่วยงานของรัฐ
- เป็นสมาชิกของสภาราชบัลลังก์^๔ ซึ่งจะประชุมเพื่อเลือกพระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรกัมพูชาพระองค์ใหม่ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ทรงเสด็จสวรรคต
- เป็นผู้แทนสภาแห่งชาติในองค์การระหว่างประเทศ

ค่าตอบแทนและสิทธิพิเศษ (Indemnités et privilèges)

- เงินเดือนจำนวนเท่ากับสมาชิกสภาแห่งชาติอื่น
- บ้านพักประจำตำแหน่ง
- รถยนต์ประจำตำแหน่ง
- เลขานุการ ที่ปรึกษาพิเศษ และผู้ช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ที่เลือกมาจากภาคเอกชน

อำนาจหน้าที่ (Fonctions)

ประธานสภาแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมความเป็นระเบียบในการดำเนินกิจการของสภาตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
- เป็นประธานการประชุมต่าง ๆ ของสภาแห่งชาติ
- เป็นประธานของที่ประชุมสภาแห่งชาติหรือมีคำสั่งเลื่อนการประชุมสภาแห่งชาติ
- ควบคุมการอภิปรายและลงนามในรายงานการประชุมสภาแห่งชาติ
- ควบคุมการบังคับใช้ข้อบังคับการประชุมสภาแห่งชาติ
- รักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณสภาแห่งชาติ
- เป็นผู้แทนสภาแห่งชาติในการเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์และในกิจการขององค์กรของรัฐ

^๔ จากบทความของนางวัชรินทร์ ยงศิริ, นักวิจัยประจำสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรณีไม่มีตำแหน่งประธานสภาแห่งชาติ

ในกรณีที่ตำแหน่งไม่มีประธานสภาแห่งชาติ รองประธานสภาแห่งชาติ คนที่หนึ่งหรือรองประธานสภาแห่งชาติ คนที่สอง เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาแห่งชาติ

เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน (les immunités parlementaires)

๑. ความไม่ต้องรับผิด (l'irresponsabilité)

สมาชิกรัฐสภาได้รับเอกสิทธิ์ในการไม่ต้องรับผิดเกี่ยวกับถ้อยคำที่ได้กล่าวในที่ประชุมสภา

๒. ความล่วงละเมิดมิได้ (l'inviolabilité)

สมาชิกรัฐสภาจะถูกล่วงละเมิดมิได้ กล่าวคือ สมาชิกรัฐสภาไม่อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหรือคุมขังโดยที่ทางสภาซึ่งผู้นั้นเป็นสมาชิกมิได้มีมติเพิกถอนความคุ้มกันดังกล่าว

ในการเพิกถอนความคุ้มกัน ที่ประชุมสภาที่บุคคลผู้นั้นเป็นสมาชิกต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒/๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภานั้น ส่วนการพิจารณาลงมติไม่ให้จับกุมหรือเฝ้าดูพฤติกรรมของสมาชิกนั้นจะกระทำได้ก็แต่โดยการลงมติด้วยคะแนนเสียง ๓/๔ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ของสภาแห่งชาติ

สภาแห่งชาติถือเป็นองค์กรด้านนิติบัญญัติที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินตามที่รัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนด โดยมาตรา ๙๐ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาพุทธศักราช ๒๕๓๖ (แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๒) ได้กำหนดเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่สภาแห่งชาติไว้ ดังนี้

๑. พิจารณางบประมาณแผ่นดิน รวมทั้งพิจารณาให้ความเห็นชอบในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดแผนพัฒนาประเทศ ภาระหนี้ สัญญาการกู้ยืมเงิน การกำหนดและการปรับอัตราราชการ
 ๒. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการทำบัญชีภาคีรัฐ
 ๓. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการตรากฎหมายนิรโทษกรรม
 ๔. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการทำหนังสือหรือยกเลิกหนังสืออนุสัญญา หรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศ
 ๕. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม
 ๖. มีอำนาจในการตั้งกระทู้ถามการทำหน้าที่ของรัฐบาล
- ทั้งนี้ อำนาจหน้าที่การพิจารณาและการให้ความเห็นชอบของสภาแห่งชาติดังกล่าวนี้จะต้องใช้เสียงข้างมากเด็ดขาดของจำนวนสมาชิกสภาแห่งชาติทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

กระบวนการนิติบัญญัติของสภาแห่งชาติ

ในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งในฝ่ายนิติบัญญัติ สภาแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในด้านนิติบัญญัติและด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

อำนาจหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ (Le pouvoir législatif)

โดยปรากฏกระบวนการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายของสภาแห่งชาติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ร่างกฎหมาย (le projet de loi ou la proposition de loi)

ร่างกฎหมายที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี (le projet de loi)

- กระทรวงที่เกี่ยวข้องจะดำเนินการยกร่างกฎหมายขึ้นเองหรือดำเนินการร่วมกับกระทรวงหรือหน่วยงานอื่น และก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ร่างดังกล่าวจะต้องได้รับการพิจารณาตรวจสอบจากคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย (เป็นการพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น)

- คณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายอาจทำการประชุมเพื่อพิจารณาตรวจสอบหนึ่งครั้งหรือมากกว่านั้น จากนั้นจึงส่งร่างดังกล่าวไปยังคณะรัฐมนตรี

- ในการส่งร่างดังกล่าวไปยังประธานสภาแห่งชาตินั้น นายกรัฐมนตรีจะต้องดำเนินการตามระเบียบ กล่าวคือ จัดส่งตัวร่างกฎหมายไปพร้อมกับหนังสือขอให้สภาแห่งชาติทำการพิจารณาและลงมติ และบันทึกหลักการและเหตุผลของร่างกฎหมายที่ลงนามโดยนายกรัฐมนตรี

ร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกวุฒิสภา (la proposition de loi faite par les députés et les sénateurs)

- สมาชิกสภาแห่งชาติหรือสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิเสนอร่างกฎหมายได้

- ต้นฉบับของร่างกฎหมายต้องได้รับการพิจารณาโดยคณะผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายเพื่อพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น จนกระทั่งเป็นร่างกฎหมายฉบับล่าสุด

- ผู้เสนอร่างกฎหมายหรือผู้แทนคณะสมาชิกสภาแห่งชาติหรือคณะสมาชิกวุฒิสภาที่เข้าร่วมลงนามต้องดำเนินการตามระเบียบในขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายไปยังประธานสภาแห่งชาติ กล่าวคือ จัดส่งตัวร่างกฎหมาย ไปพร้อมกับหนังสือขอให้สภาแห่งชาติทำการพิจารณาและลงมติ และบันทึกหลักการและเหตุผล

๒. ขั้นตอนในการพิจารณาและลงมติของสภาแห่งชาติ (Procédure d'examen et d'adoption à l'Assemblée nationale)

คณะกรรมการถาวร (Le comité permanent)

ประธานสภาแห่งชาติเรียกประชุมคณะกรรมการถาวรเพื่อพิจารณา วินิจฉัยและส่งร่างกฎหมายไปยังคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการพิจารณาร่างกฎหมายต่อไป

คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง (Les commissions compétentes)

- คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทำการประชุมเพื่อพิจารณาร่าง

- คณะกรรมการสามารถจัดการอภิปรายทางเวทีสาธารณะได้ (เป็นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน)

- คณะกรรมการจัดการประชุมโดยเชิญผู้แทนรัฐบาลหรือผู้แทนคณะสมาชิกวุฒิสภา (สมาชิกสภาแห่งชาติหรือสมาชิกวุฒิสภา) ผู้ลงนามในการเสนอร่างกฎหมาย เข้าร่วมประชุม (อาจมีการประชุมหนึ่งครั้งหรือหลายครั้ง เพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมายหรือคงไว้ตามร่างเดิม) จากนั้นจึงทำการลงมติให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในการเสนอร่างดังกล่าวต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติ

- องค์กรประชุมสำหรับการเปิดประชุมคณะกรรมการคือมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดของคณะกรรมการ ส่วนในการลงมติ จะต้องได้รับคะแนนเสียงข้างมากของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการ

- คณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องจัดส่งหนังสือกราบเรียนประธานสภาแห่งชาติเพื่อนำเสนอรายงานผลการพิจารณา

คณะกรรมการถาวรของสภาแห่งชาติ (le Comité permanent de l'Assemblée nationale)

คณะกรรมการถาวรประชุมร่วมกันและลงมติเกี่ยวกับระเบียบวาระการประชุมสภาแห่งชาติ
ที่ประชุมสภาแห่งชาติ (la session plénière de l'Assemblée nationale)

๑) สภาแห่งชาติทำการลงมติและให้ความเห็นชอบระเบียบวาระการประชุม

๒) ประธานของคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องนำเสนอผลการพิจารณาต่อที่ประชุมสภาแห่งชาติ

๓) การอภิปรายและลงมติ ให้กระทำดังนี้

- อภิปรายและลงมติร่างกฎหมายทั้งฉบับโดยบันทึกประเด็นที่อาจต้องมีการทบทวน
- อภิปรายและลงมติเรียงตามลำดับมาตราโดยการอ่านร่างกฎหมายทั้งฉบับหรือโดยการจัดทำสรุปเนื้อหาตัวบทในแต่ละมาตราโดยไม่ต้องอ่านตัวร่าง

- การประชุมสภาแห่งชาติอาจใช้กระบวนการอย่างย่อโดยอภิปรายเฉพาะมาตราหรือเฉพาะหมวดที่มีการเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติม

- ผู้แทนคณะรัฐบาลหรือผู้แทนคณะสมาชิกสภาแห่งชาติหรือคณะสมาชิกวุฒิสภา และประธานคณะกรรมาธิการ จะร่วมมือกันในการปกป้องร่างกฎหมาย

๓. การส่งร่างกฎหมายไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาและให้ความเห็น (Envoi du texte de loi au Sénat pour l'examiner et pour donner les avis)

- ร่างกฎหมายที่สภาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการพิจารณาครั้งแรกแล้ว จะถูกส่งไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาและให้ความเห็น

- วุฒิสภาทำการพิจารณาและให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่สภาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการพิจารณาครั้งแรกแล้ว รวมทั้งประเด็นปัญหาที่นำเสนอโดยสภาแห่งชาติ ทั้งนี้ ภายในระยะเวลา ๑ เดือน แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วน การพิจารณาดังกล่าวจะใช้ระยะเวลาเพียง ๕ วัน

- ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบหรือไม่ได้เสนอความเห็นภายในระยะเวลาที่กำหนดจะมีการนำร่างกฎหมายที่สภาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบแล้วไปประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

- ในกรณีที่วุฒิสภาเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมาย สภาแห่งชาติจะนำร่างกฎหมายนั้นกลับมาพิจารณาเป็นครั้งที่สองโดยทันที ซึ่งเป็นการพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะในส่วนของบทบัญญัติหรือประเด็นที่วุฒิสภาได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยการยกเลิกข้อเสนอดังกล่าวหรือคงไว้ในส่วนที่นำมาใช้ได้

- การส่งกลับไป - มา ระหว่างวุฒิสภาและสภาแห่งชาติจะมีกำหนดระยะเวลาเพียง ๑ เดือน หากเป็นการพิจารณาขบประมาณแผ่นดินและการคลัง การดำเนินการดังกล่าวจะใช้ระยะเวลา ๑๐ วัน แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วน จะใช้ระยะเวลาเพียง ๒ วัน

- หากในระหว่างการศึกษา สภาแห่งชาติไม่แสดงความเห็นหรือขยายระยะเวลาจากที่กำหนดไว้ วุฒิสภาจะต้องได้รับเวลาในการพิจารณาในส่วนที่เพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับสภาแห่งชาติ

- ในกรณีที่วุฒิสภามีมติไม่ให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายทั้งฉบับ สภาแห่งชาติจะยกขึ้นพิจารณาใหม่เป็นครั้งที่ ๒ ได้ต่อเมื่อเวลา ๑ เดือนได้ล่วงพ้นไป หากเป็นกรณีการพิจารณาเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินและการคลัง จะกระทำได้ต่อเมื่อเวลา ๑๕ วันได้ล่วงพ้นไป แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วน จะกระทำได้ต่อเมื่อเวลา ๔ วันได้ล่วงพ้นไป

- ในการพิจารณาร่างกฎหมายเป็นครั้งที่ ๒ สภาแห่งชาติจะต้องทำการออกเสียงลงคะแนนโดยการยกมือและต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาด กล่าวคือคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ
- ร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบตามกระบวนการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะถูกนำไปประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

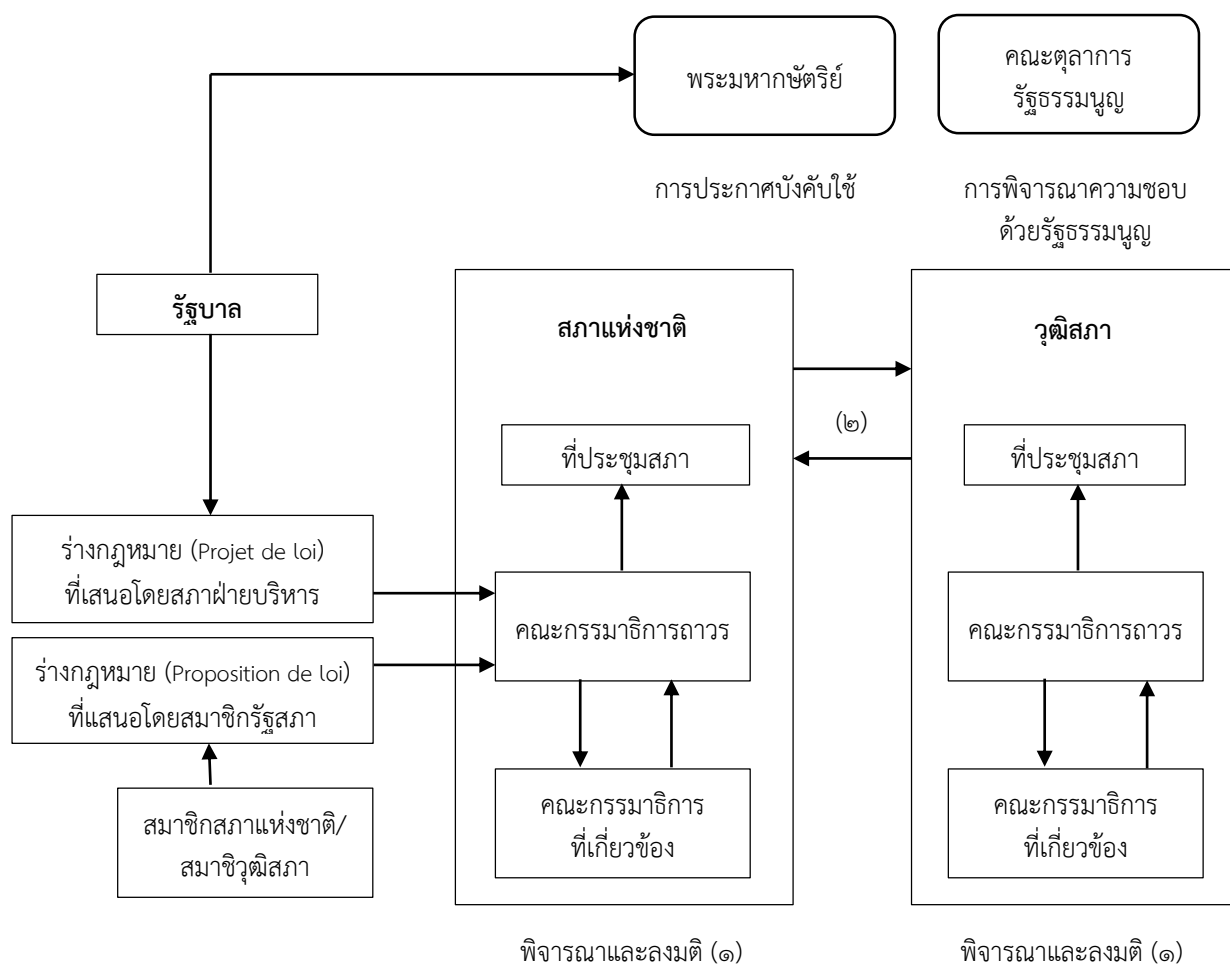
๔. ขั้นตอนในการประกาศใช้บังคับกฎหมาย (Procédure de promulgation)

ประธานสภาแห่งชาติต้องมีหนังสือขอให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยในราชกิจจานุเบกษา โดยต้องจัดส่งหนังสือดังกล่าวพร้อมด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการ

ส่วนในกรณีเกี่ยวกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาและข้อบังคับการประชุมสภาแห่งชาติได้กำหนดให้ส่งร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไปยังประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนการประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

แผนผังกระบวนการพิจารณาและให้ความเห็นชอบกฎหมาย

(Schéma de la procédure de l'examen et d'adoption de la loi)

หมายเหตุ : กระบวนการของร่างกฎหมาย (เสนอโดยคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภา)

(๑) กระบวนการในการพิจารณาของแต่ละสภา

(๒) กระบวนการส่งกลับไป - มา ระหว่างสองสภา

อำนาจหน้าที่ด้านการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน (Le pouvoir de contrôle)

กระบวนการในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน (les procédures de contrôle) ได้แก่

๑. การควบคุมในทางการเมือง (le contrôle politique)

การลงมติไว้วางใจ (les votes de confiance)

มติไว้วางใจรัฐบาลต้องมีคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาด กล่าวคือคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ

อนึ่ง ในวุฒิสภาไม่มีการดำเนินการดังกล่าว

การลงมติไม่ไว้วางใจ (la censure)

รัฐบาลอาจถูกถอดถอนได้โดยการที่สภาแห่งชาติลงมติไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ

อนึ่ง วุฒิสภาจะไม่สามารถลงมติไม่ไว้วางใจได้

กระบวนการควบคุมโดยไม่ลงมติ (les procédures sans vote)

- การแถลงนโยบายของรัฐบาล (la déclaration du gouvernement)

โดยหลักการแล้ว รัฐบาลต้องแถลงนโยบายทั่วไปต่อสภาแห่งชาติก่อนเข้ารับหน้าที่อย่างเป็นทางการ

- การขอเปิดอภิปรายโดยสมาชิกรัฐสภา (les débats d'initiative parlementaire)

โดยมากแล้ว สมาชิกรัฐสภาจะอภิปรายร่างกฎหมายที่เสนอโดยรัฐบาล แต่อาจมีการอภิปรายร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกรัฐสภาด้วยเช่นกัน

- กระทู้ถาม (les questions)

สมาชิกสภาแห่งชาติมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐบาลในประเด็นที่อยู่ในความสนใจ โดยต้องดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษร

๒. การควบคุมในทางเทคนิค (le contrôle technique)

การควบคุมโดยคณะกรรมการ (le contrôle par les commissions)

- บทบาทในการจัดหาข้อมูลของคณะกรรมการสามัญและวิสามัญ

- คณะทำงานด้านข้อมูล

- การควบคุมทางการเงินและสังคม

- คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน

- การควบคุมการใช้บังคับกฎหมาย

คณะกรรมการดำเนินการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลโดยผ่านทาง การหาข้อมูล การควบคุมทางการเงินและสังคม คณะทำงานด้านสืบสวนสอบสวน และการควบคุมการใช้บังคับกฎหมาย

การประชุมสภาแห่งชาติ

สมัยประชุม (les sessions)

สมัยประชุมแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

- สมัยประชุมสามัญ (les sessions ordinaires)

สภาแห่งชาติจะจัดให้มีการประชุมสมัยสามัญปีละสองสมัย โดยแต่ละสมัยประชุมมีกำหนดระยะเวลาอย่างน้อยสามเดือน (เมษายน-มิถุนายน, ตุลาคม-ธันวาคม)

อนึ่ง สภาแห่งชาติสามารถจัดให้มีการประชุมลับได้

- สมัยประชุมวิสามัญ (les sessions extraordinaires)

สภาแห่งชาติอาจจัดให้มีการประชุมสมัยวิสามัญได้ ทั้งนี้ ตามพระประสงค์ของพระมหากษัตริย์หรือตามข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี หรือตามการเข้าชื่อร้องขอของสมาชิกสภาแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ (มกราคม-มีนาคม, กรกฎาคม-กันยายน)

การกำหนดระเบียบวาระการประชุมสภาแห่งชาติ

คณะกรรมการถาวรของสภาแห่งชาติทำหน้าที่กำหนดระเบียบวาระการประชุมสภาแห่งชาติ

คณะกรรมการถาวรและคณะกรรมการ

คณะกรรมการถาวร (Le Comité permanent)

- องค์ประกอบ

สมาชิกจำนวน ๑๒ คน กล่าวคือ ประธานสภาแห่งชาติเป็นประธานคณะกรรมการถาวร รองประธานสภาแห่งชาติทั้งสองคน และประธานคณะกรรมการสามัญทั้ง ๙ คณะ ของสภาแห่งชาติ

- การประชุม

จัดให้มีการประชุมทุกสัปดาห์ โดยประธานคณะกรรมการถาวรเป็นผู้เรียกประชุม

- วาระการดำรงตำแหน่ง

คณะกรรมการถาวรมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี

- อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการถาวร

๑. จัดทำระเบียบวาระในการประชุมสภาแห่งชาติ

๒. พิจารณาตรวจสอบและเสนอร่างกฎหมายหรือเสนอกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ก่อนยื่นให้สภาแห่งชาติพิจารณา

๓. บริหารจัดการกิจการสภาแห่งชาติในระหว่างสมัยประชุม

๔. อนุมัติแผนการใช้งบประมาณ

๕. จัดเตรียมคำตอบแทนให้สมาชิกสภาแห่งชาติ

๖. กำหนดเกณฑ์การมอบรางวัลและชมเชยสมาชิกสภาแห่งชาติรวมทั้งกำหนดมาตรการลงโทษทางวินัย

๗. เสริมสร้างและกระชับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาต่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและในระดับระหว่างประเทศ

๘. ควบคุมการบริหารงานของฝ่ายรัฐบาลโดยสามารถเชิญคณะรัฐมนตรีเข้ามาชี้แจงประเด็นเรื่องต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปปฏิบัติ

คณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติ มี ๙ คณะดังนี้

๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน รับเรื่องราวร้องทุกข์ การสอบสวนและความสัมพันธ์ระหว่างสภาแห่งชาติ-วุฒิสภา
๒. คณะกรรมการเศรษฐกิจ การเงิน การธนาคารและการตรวจสอบ
๓. คณะกรรมการวางแผน การลงทุน การเกษตร การพัฒนาชนบท สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรน้ำ
๔. คณะกรรมการป้องกันประเทศและรักษาความมั่นคงภายใน
๕. คณะกรรมการต่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศ สื่อและข่าวสารข้อมูล
๖. คณะกรรมการกฎหมายและความยุติธรรม
๗. คณะกรรมการศึกษา เยาวชน การกีฬา ศาสนา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
๘. คณะกรรมการสาธารณสุข กิจการสังคม ทหารผ่านศึก การฟื้นฟูสมรรถภาพเยาวชน แรงงาน และกิจการสตรี
๙. คณะกรรมการกิจการสาธารณะ การคมนาคม การสื่อสารโทรคมนาคม กิจการไปรษณีย์ เหมืองแร่ พลังงาน การค้า การวางผังเมืองและการโยธา

เลขาธิการสภาแห่งชาติ

นาย Leng Peng Long

วุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา (La Constitution du Royaume de Combodge) ค.ศ.๑๙๙๓ รัฐสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาประกอบด้วย ๒ สภา คือ ๑. สภาแห่งชาติ (L'Assemblée nationale) และ ๒. วุฒิสภา (Le Sénat) สภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชามีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๒ คน ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงและลับ จากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วทั้งประเทศ ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ ค.ศ.๑๙๙๓ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง

ส่วนวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชามาจากการเลือกตั้งโดยอ้อมและลับจากคณะกรรมการชุมชนและแขวง (ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา คือ คณะกรรมการชุมชนและแขวงทั่วประเทศ) โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งวุฒิสภาทั่วประเทศออกเป็น ๘ เขต ทั้งนี้ โดยหลักการนั้น เพื่อให้เป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจและหลักการแบ่งอำนาจ ซึ่งเป็นการคานอำนาจกันระหว่างสภาแห่งชาติและวุฒิสภา

วุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ชุดที่ ๓^๕ ประกอบด้วยสมาชิก จำนวนทั้งสิ้น ๖๒ คน ซึ่งมีจำนวนเท่ากับครึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาแห่งชาติกัมพูชาชุดปัจจุบัน ที่มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๓ คน (กำหนดการเลือกตั้งครั้งต่อไป ๒๘ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๒๐๒๓)

สมเด็จพระวิบูลย์เสนาภักดี สาย ชุม (Samdech Vibol Sena Pheakdei Say Chhum)^๖
ประธานวุฒิสภา

องค์ประกอบและที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๖๒ คน สามารถแบ่งที่มาออกได้เป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. สมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๒ คน จะได้รับการแต่งตั้งจากพระมหากษัตริย์
๒. สมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๒ คน จะได้รับการเลือกตั้งโดยเสียงข้างมาก
๓. สมาชิกวุฒิสภาอื่นจำนวน ๕๘ คนจะได้รับการเลือกตั้งทางอ้อมโดยการ ลงคะแนนเสียงลับ มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี

โดยเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นสตรี จำนวน ๑๐ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑๖.๑๓

คุณสมบัติของผู้ที่จะได้รับการแต่งตั้งและเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

- มีอายุ ๔๐ ปีบริบูรณ์
- มีสัญชาติกัมพูชา

โดยเริ่มต้นการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นทางการหลังจากได้กล่าวคำสัตย์ปฏิญาณ

^๕ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา ชุดที่ ๓ เกิดขึ้นเมื่อ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

^๖ สมเด็จ วิบูล เสนา เขียวคະໄ (Samdech Vibol Sena Pheakdey) ชื่อตำแหน่งทางการที่ได้รับการแต่งตั้ง

การขัดกันในการดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา

- ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐ
- ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สภาแห่งชาติ)
- ห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกในหน่วยงานอื่นของรัฐตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประธานและรองประธานวุฒิสภา

ประธานวุฒิสภา

๑. รับผิดชอบงานในฐานะผู้นำและรับผิดชอบต่อการกระทำของวุฒิสภา คณะกรรมาธิการถาวร (The Permanent Committee) คณะกรรมาธิการทั้ง ๙ คณะ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

๒. เป็นผู้แทนของวุฒิสภาในการประสานงานกับพระมหากษัตริย์ สภาแห่งชาติ รัฐบาล และหน่วยงานภาครัฐ

๓. เป็นผู้แทนของวุฒิสภาในด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง

๑. สนับสนุนประธานวุฒิสภาในงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- รับผิดชอบงานด้านกลุ่มมิตรภาพรัฐสภา และความสัมพันธ์กับวุฒิสภาต่างประเทศ

- รับผิดชอบงานตามกรอบความร่วมมือในองค์กรรัฐสภาระหว่างประเทศ อาทิ AIPA IPU

AFP และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ

- บริหารและพิจารณาเกี่ยวกับการเดินทางต่างประเทศตามภารกิจของวุฒิสภาเพื่อการเยือนอย่างเป็นทางการ การศึกษาดูงาน การเข้าร่วมประชุมหรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา ทั้งในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ

- ติดตามและเป็นผู้ประสานงานด้านความร่วมมือระหว่างวุฒิสภาและหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ อาทิ UNDP KAF CCLSP

๒. สนับสนุนงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานวุฒิสภา

รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง

๑. รับผิดชอบในภารกิจประจำวันของประธานวุฒิสภาค้านการบริหาร งานด้านนิติบัญญัติ และงานประชาสัมพันธ์ของวุฒิสภา

- ติดตามการปฏิบัติงานของเลขาธิการวุฒิสภา

- ดำเนินงานด้านการบริหาร งานนิติบัญญัติ งานประชาสัมพันธ์ และการรักษาความปลอดภัยของวุฒิสภา

- รับผิดชอบด้านการเดินทางภายในประเทศของคณะกรรมาธิการและสมาชิกวุฒิสภา

- ร่วมรับผิดชอบด้านการกำหนดเวลาการทำงานของคณะกรรมาธิการถาวรและการประชุม

สมัยสามัญของวุฒิสภา

๒. สนับสนุนงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากประธานวุฒิสภา

เอกสิทธิ์และความคุ้มกัน

๑. เอกสิทธิ์

สมาชิกรัฐสภาได้รับเอกสิทธิ์ในการไม่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับถ้อยคำที่ได้กล่าวในที่ประชุมสภา

๒. ความคุ้มกัน

สมาชิกรัฐสภาจะถูกกล่าวหาและฟ้องไม่ได้ กล่าวคือ สมาชิกรัฐสภาไม่อาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีหรือคุมขังโดยที่ทางสภาซึ่งผู้นั้นเป็นสมาชิกมิได้มีมติเพิกถอนความคุ้มกันดังกล่าว

ในการเพิกถอนความคุ้มกัน ที่ประชุมสภาที่บุคคลผู้นั้นเป็นสมาชิกต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒/๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภานั้น ส่วนการพิจารณาลงมติไม่ให้จับกุมหรือเฝ้าดูพฤติกรรมของสมาชิกนั้นจะกระทำได้อีกแต่โดยการลงมติด้วยคะแนนเสียง ๓/๔ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ

อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

วุฒิสภาทำหน้าที่คู่กับสภาผู้แทนราษฎรในสายงานด้านนิติบัญญัติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในกระบวนการทางสังคมประชาธิปไตย และทำหน้าที่ในการตรากฎหมายขึ้นใช้ในราชอาณาจักรกัมพูชา

หน้าที่สำคัญของวุฒิสภาคือการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของชาติ และแสดงบทบาทในการขับเคลื่อนและส่งเสริมความปรองดองในชาติ รวมถึงช่วยเหลือประเทศให้มีการพัฒนาและเจริญรุ่งเรืองขึ้น

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา มีดังนี้

๑. หน้าที่ในการรักษาเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ ทั้งในยามสงบสุขและยามที่เกิดวิกฤตการณ์ในชาติ

๒. หน้าที่ในการให้คำปรึกษาทางการเมือง สังคม ผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ โดยการแสดงบทบาทเป็นตัวแทน และสร้างความเสมอภาคของคนในชาติ ทั้งชนชั้นกลาง กลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม จนถึงการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศอื่นในภูมิภาค

๓. หน้าที่ในการกลั่นกรองกฎหมาย หน้าที่นี้เกี่ยวข้องกับกระบวนการด้านนิติบัญญัติ โดยกฎหมายที่เสนอโดยฝ่ายรัฐบาล และผ่านการตรวจสอบจากสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาจะทำหน้าที่ในด้านการกลั่นกรองเพื่อให้ได้มาซึ่งกฎหมายที่เกิดผลอย่างแท้จริง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้

๔. หน้าที่ในการศึกษาแนวทางซึ่งถือเป็นการแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ ถือเป็นการสนับสนุนการทำหน้าที่ของรัฐบาล และสภาแห่งชาติแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา โดยให้ความช่วยเหลือผ่านกระบวนการนิติบัญญัติเพื่อให้เกิดความสอดคล้อง รัดกุม และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนชาวกัมพูชา

การประชุมวุฒิสภา

วุฒิสภามีการประชุม ๒ ประเภท ดังนี้

๑) การประชุมสามัญสามัญ (Ordinary Session) จัดขึ้นปีละ ๓ สมัยประชุม โดยได้มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดประชุมไว้ในเดือนกุมภาพันธ์ พฤษภาคม และสิงหาคม ของทุกปี

๒) การประชุมสมัยวิสามัญ (Extraordinary Session) วุฒิสภาสามารถจัดประชุมสมัยวิสามัญตามพระประสงค์ของพระมหากษัตริย์ หรือข้อเสนอของนายกรัฐมนตรี หรือการเข้าชื่อขอของสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด (โดยกำหนดการจัดประชุมสมัยวิสามัญไว้ปีละ ๓ สมัยประชุม คือ ในช่วงเดือนเมษายน มิถุนายน ตุลาคม ของทุกปี)

กระบวนการนิติบัญญัติของวุฒิสภา

การส่งร่างกฎหมายไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาและให้ความเห็น (Envoi du texte de loi au Sénat pour l'examiner et pour donner les avis)

- ร่างกฎหมายที่สภาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการพิจารณาครั้งแรกแล้ว จะถูกส่งไปยังวุฒิสภาเพื่อพิจารณาและให้ความเห็น

- วุฒิสภาทำการพิจารณาและให้ความเห็นเกี่ยวกับร่างกฎหมายที่สภาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการพิจารณาครั้งแรกแล้ว รวมทั้งประเด็นปัญหาที่นำเสนอโดยสภาแห่งชาติ ทั้งนี้ ภายในระยะเวลา ๑ เดือน แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วน การพิจารณาดังกล่าวจะใช้ระยะเวลาเพียง ๕ วัน

- ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบหรือไม่ได้เสนอความเห็นภายในระยะเวลาที่กำหนดจะมีการนำร่างกฎหมายที่สภาแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบแล้วไปประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

- ในกรณีที่วุฒิสภาเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างกฎหมาย สภาแห่งชาติจะนำร่างกฎหมายนั้นกลับมาพิจารณาเป็นครั้งที่สองโดยทันที ซึ่งเป็นการพิจารณาวินิจฉัยเฉพาะในส่วนของบริษัทบัญญัติหรือประเด็นที่วุฒิสภาได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยการยกเลิกข้อเสนอดังกล่าวหรือคงไว้ในส่วนที่นำมาใช้ได้

- การส่งกลับไป - มา ระหว่างวุฒิสภาและสภาแห่งชาติจะมีกำหนดระยะเวลาเพียง ๑ เดือน หากเป็นการพิจารณางบประมาณแผ่นดินและการคลัง การดำเนินการดังกล่าวจะใช้ระยะเวลา ๑๐ วัน แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วน จะใช้ระยะเวลาเพียง ๒ วัน

- หากในระหว่างการศึกษา สภาแห่งชาติไม่แสดงความเห็นหรือขยายระยะเวลาจากที่กำหนดไว้ วุฒิสภาจะต้องได้รับเวลาในการพิจารณาในส่วนที่เพิ่มขึ้นจากที่กำหนดไว้เช่นเดียวกับสภาแห่งชาติ

- ในกรณีที่วุฒิสภามีมติไม่ให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายทั้งฉบับ สภาแห่งชาติจะยกขึ้นพิจารณาใหม่เป็นครั้งที่ ๒ ได้ต่อเมื่อเวลา ๑ เดือนได้ล่วงพ้นไป หากเป็นกรณีการพิจารณาเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินและการคลัง จะกระทำได้ต่อเมื่อเวลา ๑๕ วันได้ล่วงพ้นไป แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วน จะกระทำได้ต่อเมื่อเวลา ๔ วันได้ล่วงพ้นไป

- ในการพิจารณาร่างกฎหมายเป็นครั้งที่ ๒ สภาแห่งชาติจะต้องทำการออกเสียงลงคะแนนโดยการยกมือและต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงข้างมากเด็ดขาด กล่าวคือคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาแห่งชาติ

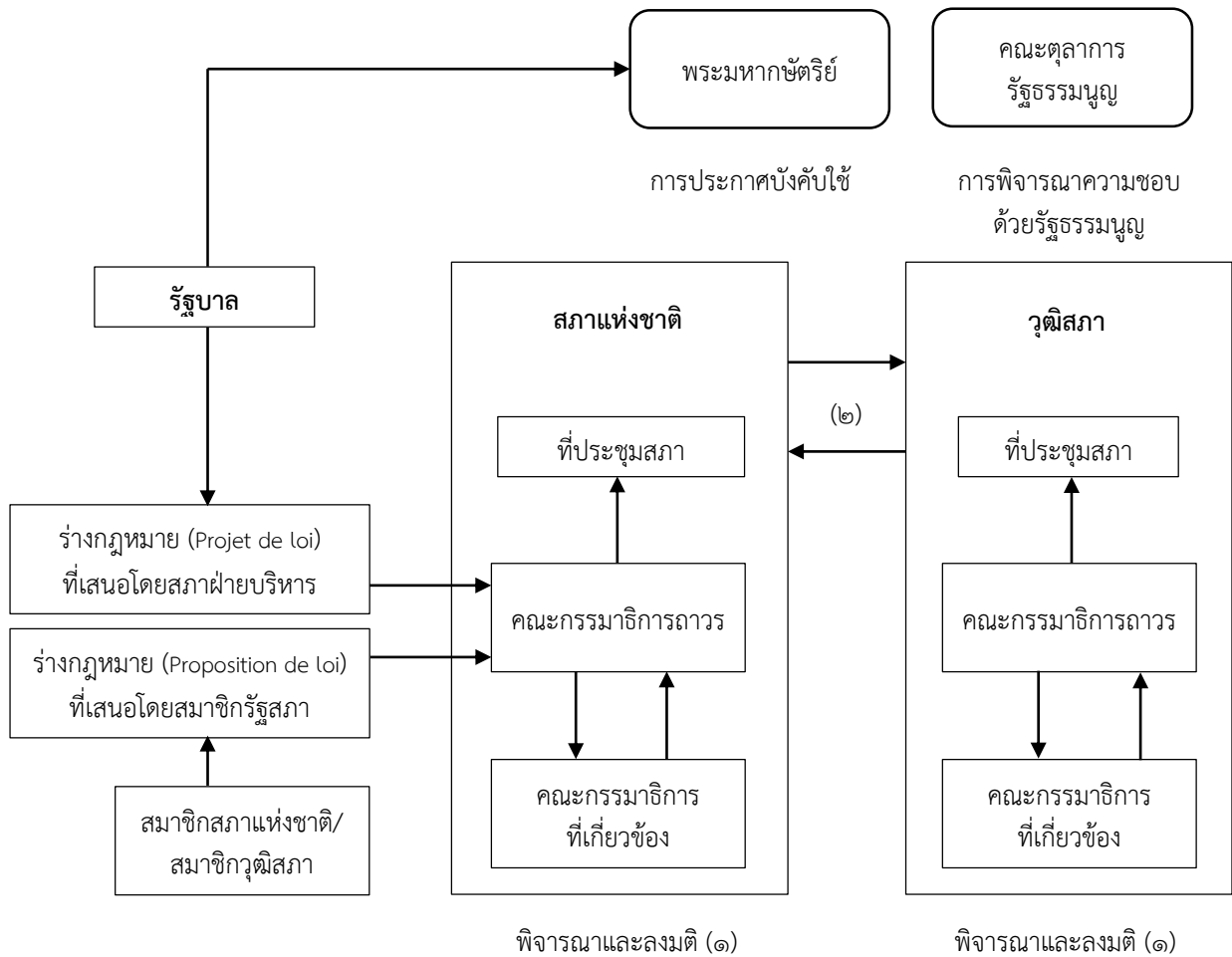
- ร่างกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบตามกระบวนการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะถูกนำไปประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

ขั้นตอนในการประกาศใช้บังคับกฎหมาย (Procédure de promulgation)

ประธานสภาแห่งชาติต้องมีหนังสือขอให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยในราชกิจจานุเบกษา โดยต้องจัดส่งหนังสือดังกล่าวพร้อมด้วยเอกสารที่เกี่ยวข้องตามกระบวนการ

ส่วนในกรณีเกี่ยวกับกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาและข้อบังคับการประชุมสภาแห่งชาติได้กำหนดให้ส่งร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญไปยังประธานคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญก่อนการประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย

แผนผังกระบวนการพิจารณาและให้ความเห็นชอบกฎหมาย
(Schéma de la procédure de l'examen et d'adoption de la loi)

หมายเหตุ : กระบวนการของร่างกฎหมาย (เสนอโดยคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภา)

(๑) กระบวนการในการพิจารณาของแต่ละสภา

(๒) กระบวนการส่งกลับไป - มา ระหว่างสองสภา

คณะกรรมการสามัญ

คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา แบ่งออกเป็น ๙ คณะดังนี้

๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน รับเรื่องราวร้องทุกข์ และการตรวจสอบ
๒. คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และการตรวจสอบบัญชี
๓. คณะกรรมการเศรษฐกิจ การวางแผน การลงทุน การเกษตร ทรัพยากรน้ำ อุตุฯ นิยมวิทยา การพัฒนาชนบท และสิ่งแวดล้อม
๔. คณะกรรมการกิจการภายใน ความมั่นคงแห่งชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาแห่งชาติและวุฒิสภา การตรวจสอบ และกิจการสาธารณะ
๕. คณะกรรมการกิจการต่างประเทศ ความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสาร และสื่อสารระหว่างประเทศ
๖. คณะกรรมการนิติบัญญัติและกิจการยุติธรรม
๗. คณะกรรมการการศึกษา เยาวชน กีฬา ลัทธิ ศาสนา วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว
๘. คณะกรรมการสาธารณสุข กิจการสังคม ทหารผ่านศึก การฟื้นฟูเยาวชน การจ้างงาน การฝึกอาชีพ และกิจการสตรี
๙. คณะกรรมการงานสาธารณะ การคมนาคม การบินพลเรือน การไปรษณีย์และการโทรคมนาคม อุทสาหกรรมเหมืองแร่ พลังงาน การพาณิชย์ การจัดการที่ดิน การพัฒนาเมืองและโครงสร้างพื้นฐาน

เลขาธิการวุฒิสภาแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

นาย Oum sarith

ข้อมูลอ้างอิง

- www.ipu.org
- www.senate.gov.kh
- www.en.nac.ogr.kh

ที่ปรึกษา

นายอภิชาติ อ่อนสร้อย

ผู้อำนวยการสำนักภาษาต่างประเทศ

คณะผู้จัดทำ

- นางวรรวิมล รัตนมาลี
- นางสาวสรวงนก สระบัว
- นางอัญธิกา รุ่งเรือง
- นายปกรณ์ นวลมณี

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานภาษาฝรั่งเศส รัสเซีย และอิตาลี
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริหารทั่วไป
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานภาษาอังกฤษ
นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ

สำนักภาษาต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
เลขที่ ๑๑๑๑ ถนนสามเสน
แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๐๒-๑๐
โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๐๓